

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת גיטין

דפים מב - מח, פרשת יתרו תשע"ז

דרך ישרה תמצית הדף

גדף מ"ב

* כותב לשני עבדיו. * היזק חצי עבד. * האיבעיות במעוכב.

- א. כותב נכסיו לשתי עבדיו, נחלקו אי קנו ומשחררין זא"ז או דאף עצמם לא קנו, והחילוק הוי 1. לרבי קנו, ולרבנן לא קנו ש"מ אף דנפיק כוליה מיניה פליגי. 2. לעולם בנפיק כוליה מודו רבנן שקנה, אלא אומר כולו קנה, ונתן לכ"א חצי לא קנה. 3. בשטר אחד אף כולו לכ"א לא קנו, ובשתי שטרות קנו. 4. מסירת השטרות בב"א קנו ובזא"ז לא קנו, ודחי דהראשון קנה. 5. בשני לא קנה דקרא להם עבדי, ודחי עבדי שהיה מכבר וכמו בכותב כל נכסיו לעבדו.
- ב. היזק חצי עבד 1. נגחו שור, בסופה לחזור יום לרבו ויום לעצמו, ולרבא פטור דהוי שבת. 2. מכה דכליא קרנא, משלם לו חצי ולרבו חצי. 3. המיתו שור, נותן חצי משלושים של עבד לרבו, וחצי כופר צריך ליתן ליורשי העבד.
- ג. האיבעיות במעוכב גט שחרור 1. בעי האם יש לו קנס, והא דאמרין חצי קנס הינו למשנה ראשונה שא"צ לשחררו, והפיל שינו ועינו נותן דמי עינו כמ"ד דהיוצא בשן ועין א"צ גט שחרור. 2. בעי אי נחשב קנין כספו לאכול בתרומה או לא, ומיתי מנתערב ולדה בולד שפחתה דאוכל, ודחי דהרי אם יבא אליהו ויאמר מי עבד הרי הוי קנין כספו.

גדף מ"ג

* מכרו רבו לקנס. * יליד בית. * חצי עבד שקידש. * יורשין. * נישואי חצי שפחה.

- א. מכרו רבו לקנס, הצדדים 1. לר"מ דמקנה דבר שלב"ל, הכא מי יימר שינגחו אותו וישלם ולא יודה בקנס. 2. לרבנן דוקא פירות דקל שאינם, והכא העבד והשור נמצאים.
- ב. יליד בית אוכל בתרומה מדוע אינו שוה כלום 1. ש"מ דעבד לא נמכר לקנס. 2. לעולם נמכר, ואירי בטריפה ובמנוול שלא ראוי לעמוד לפניו.
- ג. נישואי חצי עבד, בעי בקידש בת חורין 1. את"ל התקדשי לחציי מקודשת, הכא לא ראויה לכולו. 2. את"ל מקדש חצי אשה לא קנה, הכא לא שייך בקנינו.
- ד. מהא דיש לחצי עבד יורשים 1. ש"מ שהתחתן. 2. דחינן להו"א דיורשין הינו עצמו. 3. למסקנא ראוי ליטול ואין לו.

ה. נישואי חצי שפחה 1. קיבלה קידושין פליגי אי היא כמקדש חצי אשה ולא מקודשת, או דחל משום שלא שייר בקניינו. 2. שפחה חרופה פליגי אי בחצי שפחה המאורסת לעבד עברי, או בשפחה גמורה המיוחדת לעבד. 3. נתקדשה לראובן ונשתחררה לגמרי וקדשה אחיו ומתו שניהם מתיבמת ממ"נ, דנחשבת אשת אחד ולא אשת שני מתים. 4. נתקדשה ונשתחררה ואח"כ נתקדשה לאחר, פליגי אי פקעי קדושי ראשון שנא' לא חופשה, או דגמרו קדושי ראשון וקרא קאמר דאם חופשה היה לה להתקדש שוב.

סדרה מ"ד

*עבד אצל גוי. *עשה נמוסו. *האיבעיות במכר עבד. *הקנסו. *קנס בבנו. *מכירה לחו"ל. *לא תסגיר עבד.

א. יציאת עבד לחירות בגוי 1. מוכר עבדו לגוי או לחו"ל צריך גט שחרור, ואם כתב שכשיברח אין לו עסק בו א"צ גט. 2. לוח עליו מגוי יוצא כשהגוי עשה עליו נמוסו, וזהו להו"א חותם ולמסקנא זמן. 3. גבאו הגוי בחובו או לקחו סקריקון. 4. מוכר עבדו לפרהנהג שהוא מציק גוי יצא, דהו"ל לפיסו בדבר אחר. 5. עבד שהפיל עצמו לגיסות וא"א להוציאו מותר ליטול דמיו דכמציל מידם. וה"ה בבית, אלא דאין ללמוד מבית לאדם משום דא"א להיות בלי בית ואין לחוש שימכור מרצונו.

ב. הסתירה דבעשה נמוסו בעבד חשיב מכירה ובשדה לא, ותירץ 1. להו"א בעבד בהגיע זמן הפרעון, ודחי דפשיטא שאז יוצא. 2. למסקנא בלא מטא זמניה, ובעבד שמכרו לגופו ושדה לפירות. 3. שדה לא חשיב מכירה כשלוה ע"מ למשכנו ולא משכנה, ובעבד קנסוהו.

ג. האיבעיות במכר עבד 1. לולדות חוץ ממלאכתו. 2. חוץ מהמצוות. 3. חוץ משבתות ויו"ט. 4. לגר תושב, ופשט בהם דהוא כגוי. 5. לכותי או ישראל מומר, פליגי האם יצא או לא.

ד. קונס במוכר עבדו במוכר עבדו 1. לל"ק קונסין עד מאה בדמיו, ומיתי דבהמה גסה עד עשרה, ודחי דעבד חמירא דמפקיעו ממצוות בכל יום. 2. לל"ב קונסין עד עשרה ומיתי מבהמה דעד מאה, ודחי דעבד יוצא לחרות משא"כ בהמה, ולמסקנא עבד לא שכיחא שימכרנו לגוי לכן לא קנסו.

ה. לקנסו בנו 1. צורם און בכור קנסו, כיון דמדאוריתא. 2. כוון מלאכתו שיהא דבר האבד במועד לא קנסו, דהבן לא עשה איסור. 3. שדה שנחרשה בשביעית לא קנסו. 4. מזה פשטינן דמכר עבדו ומת דלא קנסו בנו, דהקנס לדידיה ולא לממוניה. 5. טימא טהרות חבירו לא קנסו, דהיזק שאינו ניכר קנסא הוא.

ו. מכירה לחו"ל 1. בן בבל שנשא אשה בא"י והכניסה עבדים וחוזר לבבל, בעי אם נחשב כשלה ואינם מכירה, או כשלו כיון דמשעבדי לפירות לבעל. 2. למ"ד הדין עמו בעי אי נחשב שנמכרו לו, או דנחשב כשלה היות ולא קני להו לגוף אלא לפירות, תיקו. 3. מכרו רבו בסוריא, בדעת רבו לחזור ויצא אחריו יוצא לחירות, ובאין דעת רבו לחזור איבד זכותו. 4. מכר לחו"ל הקונה איבד מעותיו, ולא המוכר דאי לאו חורא העכבר לא היה גונב.

ז. קרא לא תסגיר עבד 1. להו"א בגוי שקבל שלא לעבוד ע"ז, וקשיא מעם אלוהו מיבעי. 2. מוכר עבדו לחו"ל, וקשיא אשר ינצל מעמך ולא אליך. 3. בעבד שברח מחו"ל לארץ. 4. לרבי בלוקח עבד ע"מ לשחררו, שכותב לכשאקחך הרי עצמך קנוי מעכשיו.

סדרה מ"ה

*תיקון העולם בשבויים. *ס"ת שכתבו גוי.

א. תקון העולם בשבויים 1. לא פודין יתר על דמיהן, ובעי אי טעמא משום דוחק הציבור או שלא ישבו עוד, ונפ"מ ביחיד המשחרר. 2. אין מבריחין, לת"ק מפני תקנת העולם ולרשב"ג מפני תקנת השבויים, ונפ"מ במברית את כל השבויים. 3. מוכר עצמו ובניו לגוים לא פודים אם מכר שנה ושילש, אבל במת האב פודין. 4. ס"ת תפילין ומזוזות לא פודין יתר על כדי דמיהן, אבל מעט מוסיפין.

ב. הדינים בס"ת שכתבו גוי 1. ישרף, כר"א דסתם מחשבת גוי לע"ז וכמו כתבו מין. 2. יגנו, כמ"ד דבעי ישנו בקשירה ע"מ שיהא בכתיבה, ולכן פוסל (8) מין מסור גוי, עבד אשה קטן, כותי וישראל מומר. 3. קורין בו, כרשב"ג שהתיר בגר שחזר לסורו מחמת יראה, אם כתב ועיבד לשמן.

סדרה מ"ז

*מוציא אשתו. *חשש קלקול.

א. מוציא אשתו משום ש"ר לא יחזיר ובנדר מפני תיקון העולם אמרינן 1. לת"ק לא יחזיר, ופליגי אי טעמא משום קלקולא ולכן דוקא שאמר שמגרשה משום זה, וי"א משום קנס שלא יפרצו בנדרים, ולכן צריך שיאמר שמוציא משום דפרוצה. 2. לר"י בידעו רבים לא יחזיר דהוי פריצותא, ואין הפרה כמו בגבעונים. ובלא ידעו רבים יחזיר, ורבים הוי שלשה או עשרה. 3. לר"מ היכא דצריך חקירת חכם לא יחזיר, דס"ל לא אכפת לו שתתבזה אשתו בב"ד ויקלקלה. 4. לר"א לא רוצה שתתבזה, ואסרו משום נדר שצריך הפרה והבעל לא ידע שבידו להפר ולכן יחזור בו. 5. כשהבעל נדר יחזיר, באומר קונם כל פירות העולם אם לא יגרשה, וקמ"ל דלא מחמרינן כמ"ד הנודר כבונה במה.

ב. לחוש לקלקול, מקרינן דמוציא משום איילונית ר"י חייש ובמוציא משום נדר ר"י לא חייש ושרי בלא ידעי רבים, ומתריצין 1. איפוך הכא, ור"י לא חיש לקלקול. 2. לא תיפוך, ר"י חייש לקלקול אבל בנדר ס"ל שהבעל יודע שיכול להפר כר"מ, ולא אכפת שתתבזה בב"ד כר"א. 3. חכמים דיחזיר חיישי לקלקולא, והכא משום דבעי תנאי כפול ואירי שלא כפל.

סדרה מ"ח

*קנין בא"י. *השמועות.

א. קנין בא"י 1. לרבה אין קנין לגוי להפקיע ממעשר שנא' כי לי כל הארץ, אבל לחפור בורות יש רשות שנא' והארץ נתן לבנ"א. 2. לר"א יש קנין להפקיע שנא' דגנך ולא דגן גוי, ואין קנין לחפור בורות שנא' לה' הארץ, ופליגי האם דגנך אתי לדגן או דיגון.

ב. השמועות בקנין בא"י 1. לקט שכחה ופאה של גוי חייב במעשר אא"כ הפקיר ש"מ אין קנין, ודחי שגדלו אצלי ישראל וליקטם גוי ומכר לישראל, דלא הופקר על דעת גוי. 2. ישראל שלקח שדה זרועה מגוי והביאה אצלו שליש נתחב ש"מ יש קנין, ודחי בסוריא וסובר כיבוש יחיד אינו כיבוש. 3. ישראל וגוי שותפין, לרבי טבל וחולין מעורבין ולרשב"ג רק על ישראל חב ש"מ יש קנין, ודחי בסוריא. 4. מתני' דמוכר שדהו לגוי מביא ביכורים רק מפני תקון העולם ש"מ יש קנין, ודחי דחב מדאורייתא וסברו בקדושתיהו קימי.

סדרה מ"ח

*מוכר שדהו לפירות. *לוקח שדה מאביו. *סיכום תיקון העולם.

א. מוכר שדהו לפירות, לר"י מביא וקורא דקנין פירות כקנין הגוף, ולר"ל מביא ולא קורא דאינו כקד"ג 1. פליגי גם במוכר שדהו כשהיובל נוהג, דהחייב על הפירות, ומייתי ולביתך דמביא ביכורי

אשתו. ראיית ר"י מהכא, ולר"ל משום יתורא דקרא. 2. שמע שמתה אשתו מביא וקורא, ודחי אף בלא מתה, וסד"א לגזור משום דליכא לקיחה והבאה כאחד. 3. קונה אילן לקרקעו מביא וקורא, ודחי כשאין היובל נוהג. 4. ב' אילנות בשדה חבירו מביא ולא קורא אבל ג' קורא, ודחי כשאין היובל נוהג, או ביובל ראשון דלא סמכא דעתיהו. 5. לוקח שדה מאביו בשדה אחוזה, לר"מ במת אביו והקדישה ולר"ש בהקדישה ואח"כ מת אביו, ש"מ דקנין פירות אינו כקה"ג, ודחי דלכו"ע כקנין הגוף וקרא מצאו ודרשו.

- ב. לוקח שדה מאביו 1. מת אביו ואח"כ הקדישה, לכו"ע יוצאת ביובל כשדה אחוזה. 2. הקדישה ואח"כ מת אביו, לר"ש כשדה אחוזה ולר"מ כשדה מקנה.
- ג. סיכום התקנות משום תקון העולם בפרק רביעי: 1. אין לבטל שליח גט שלא בפניו. 2. כותבין איש פלוני וכל שם שיש לו. 3. אלמנה נודרת ליתומים ונוטלת. 4. עדים חותמין על הגט. 5. פרוזבול. 6. עשה עבדו אפותיקי ושחררו כופין רבו לשחררו. 7. חצי עבד וחצי ב"ח כופין רבו לשחררו. 8. אין פודין שבויים יתר על דמיהן. 9. אין מבריחין שבויים. 10. אין לוקחים סת"ם יתר על דמיהן. 11. מוציא אשתו משום נדר לא יחזיר. 12. מוכר עצמו ובניו לגוי לא פודין בחייו. 13. מוכר שדהו לגוי מביא ממנה ביכורים.

הדון עלך פרק רביעי דגיטין - השולח

שאלות לחזרה ושינון

מ"ב	א. קרא לא תסגיר עבד למאי אתי (4)	דף מ"ח
א. כותב נכסיו לשתי עבדיו, המח' (5)	ב. תיקון העולם בשבויים (4)	דף מ"ז
ב. היזק חצי עבד (3)	ג. הדינים בס"ת שכתבו גוי (3)	דף מ"ז
ג. האיבעיות במעוכב גט שחרור (2)	א. מוציא אשתו משום ש"ר, ודין נדר ומ"ט (5)	
מ"ג	א. האיבעיא במכרו רבו לקנס (2)	
א. כיצד שייך עבד שלא שוה כלום (2)	ב. חשש קלקול לר"י והטעם (3)	דף מ"ז
ג. נישואי חצי עבד לבת חורין, הפסק (2)	א. קנין בא"י, וקראי (2)	
ד. כיצד יש לעבד יורשים (3)	ב. השמועות בקנין בא"י (4)	דף מ"ח
ה. נישואי חצי שפחה (4)	א. המח' בקנין פירות כקה"ג, והשמועות (5)	
מ"ד	א. יציאת עבד לחירות בגוי (5)	
ב. הסתירה בעשה נמוסו (3)	ב. דין לוקח שדה מאביו (2)	
ג. האיבעיות במכר עבד (5) והדין.	ג. סיכום התקנות משום תיקון העולם שבפרק רביעי (13)	הדרן!
ד. קנס במוכר עבדו (2)		
ה. הדין לקונס בנו (5)		
ו. מכירה לחו"ל (4)		

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 📖	יבמות 📖	ברכות 📖 עם מחודדין בפ"ד.
עבודה זרה הוריות 📖	כתובות 📖	שבת 📖 מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ד	נדרים 📖	עירובין 📖
זבחים 📖	נזיר סוטה 📖	פסחים 📖
מנחות 📖	גיטין 📖	שקלים ר"ה 📖
חולין 📖	קידושין 📖	יומא 📖
בכורות 📖 עם הקדמות ומושגים	עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא	סוכה 📖
ערכין-תמורה 📖	בבא קמא 📖	ביצה תענית 📖
כריתות-מעילה 📖	בבא מציעא 📖	מגילה-פורים 📖 עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א
נדה 📖	בבא בתרא א-ב 📖	מו"ק חגיגה 📖
	סנהדרין א-ב 📖 עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

☛ ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~173~

המערכת